

Handläggare
Flor Luna
Telefon: 50824267

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Medborgarbudget

- Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Sammanfattning

Elisabeth Johnson (M) med flera ställer i en skrivelse med datum 2016-10-27 ett antal frågor angående arbetet med medborgarbudgetering. Med hänvisning till kärnverksamhetens behov lyfts frågan om medborgarbudgetering är rätt prioritering av förvaltningens resurser och bland annat om arbetssättet riskerar att leda till falska förhoppningar och besvikelse om dessa förväntningar inte kan uppfyllas. I skrivelsen ställs sex frågor till förvaltningen angående medborgarbudgetprocessen:

Förvaltningen anser det vara av stor vikt att invånare känner sig väl bemötta, lyssnade på och inkluderade i beslut som rör dem, samtidigt som deras inspel har reell påverkan i förvaltningens arbete. Av den anledning arbetar förvaltningen med att utforma medborgarbudgetprocesser med tydliga förklaringar kring vad deltagarna kan eller inte kan påverka. Tydlighet gällande de begränsningar som finns i processen samt transparens genom hela processen anses som viktiga komponenter för alla former av deltagande. Aspekter som rekrytering av deltagare, val av plats, utformning av lokal och samtalsmetod är viktiga att ta stor hänsyn till för att undvika dålig representation och lobbyism. Förvaltningen tar tillfället i akt att presentera resultatet av den medborgarbudget som genomförts under hösten 2016 gällande Gröna stugans park i Bredäng.

Bakgrund

Förvaltningen fick 2016 uppdrag att arbeta med nya deltagandeprocesser, som exempelvis medborgarbudget, med syfte att öka invånarnas deltagande och delaktighet i stadens utveckling. I rapporten "Skillnadernas Stockholm" som kom 2015 framgår att gapet i valdeltagande mellan olika valdistrikt i Stockholm i vissa fall överstiger 50 procentenheter och att dessa variationer finns mellan områden med mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar och områden med mindre gynnsamma förutsättningar. I den fördjupande rapporten "Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad" tydliggörs också skillnader i politiskt deltagande och i civilsamhällets organisation utifrån individers socioekonomiska bakgrund och förutsättningar. Dessa uppgifter tyder på att grupper av individer med bättre socioekonomiska förutsättningar är överrepresenterade i olika processer för deltagande och kan påverka politiska beslut i högre grad än andra.

I forskningen bakom hållbarhetskommisionens rapporter beskrivs hur medborgarbudget utgör en form av medskapande process som har potential att fördjupa demokratin både genom att åstadkomma jämlikare maktfördelning och att förstärka kopplingen mellan dialogarbetets faktiska resultat och det representativa politiska systemet. Kommissionens rapport "Medborgare med mandat" lyfter samtidigt att sådana processer behöver handla om "icke triviala frågor", involvera medborgarna i hela processen och noga överväga aspekter som rekrytering av deltagare, val av plats, utformning av lokal och samtalsmetod. Behovet av att utveckla stadens vägledning för medskapande dialoger framhålls också.

Hållbarhetskommisionen i Stockholm lyfter också i sina rapporter problemet med att de vanligaste dialogformerna, med öppna inbjudningar, främjar resursstarka medborgare som har tillgång till information, kunskap och intresse. Rapporterna pekar på behovet av att komplettera sådana former med riktade rekryteringar där målgruppsanalyser hjälper till att identifiera medborgare vars röster vanligtvis inte kommer fram. Andra former för deltagande som pekas ut är exempelvis en stärkt närvaro av samhällsvägledande och uppsökande funktioner i socioekonomiskt utsatta områden med syfte att stimulera, tillvarata och stärka mindre resursstarka medborgares egna initiativ och förmågor att delta i lösandet av kollektiva problem.

Mot bakgrund av kommissionens olika rekommendationer och förslag jobbade förvaltningen år 2016 med en medborgarbudget för Gröna stugans park i Bredäng som redovisas i bifogade bilagor. Processen utfördes i samarbete med Open Lab och LAND Arkitektur och avgränsades till ett geografiskt område i Bredäng, Gröna stugans park. Målgruppen var samtliga invånare i Bredäng och besökare i parken och närområdet med fokus på boende i direkt anslutning till parken på Gröna Stugans väg. Processen indelades i en förslagsinlämningsfas, en omröstningsfas och en presentation av slutresultatet. Antalet medverkande var 216 stycken under förslagsinlämningen och 154 stycken under omröstningen. Förvaltningen tar tillfället i akt att presentera resultatet av den medborgarbudget som genomförts under hösten 2016.

Under 2017 planerar förvaltningen att genomföra ytterligare ett projekt genom medborgarbudget. Vilket det blir är ännu inte klart, men förvaltningen driver frågan om att utveckla Bredängs bollplan och dess närområde i enlighet med två medborgarförslag som utreds och eventuellt är detta ett lämpligt projekt för en medborgarbudgetprocess.

Ärendet

Elisabeth Johnson (M) med flera ställer i en skrivelse med datum 2016-10-27 ett antal frågor angående arbetet med medborgarbudgetering. Med hänvisning till kärnverksamhetens behov lyfts frågan om medborgarbudgetering är rätt prioritering av förvaltningens resurser och bland annat om arbetssättet riskerar att leda till falska förhoppningar och besvikelse om dessa förväntningar inte kan uppfyllas. I skrivelsen ställs sex frågor till förvaltningen angående medborgarbudgetprocessen:

1. Kommer medborgare kunna fatta beslut som verkställs?
2. Hur skulle den alternativa användningen av de medel som används för medborgarbudget istället ha kunnat användas i kärnverksamheterna?
3. Finns det en risk att medborgarbudget innebär att folkvalda politiska företrädare i stadsdelsnämnden abdikerar från sitt ansvar?
4. Hur kommer förvaltningen säkerställa att det inte uppstår en situation där endast en liten minoritet av icke-representativa medborgare är inblandade i medborgarbudgeten, att lobbyism uppstår och den representativa demokratin undergrävs?

5. Hur kommer kostnads- och nyttoförhållanden kopplat till medborgarbudget att tas i beaktning i tider av stram i budget?
6. Hur kommer förvaltningen att arbeta för att inte skapa ett förtroendegap mellan stadsdelen och invånarna som får till orsak att medborgare blir politiskt desillusionerade?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen stadsutveckling och medborgarservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Med utgångspunkt i hållbarhetskommisionens rekommendationer och förslag på åtgärder i sina rapporter och förvaltningens egen erfarenhet av medborgarbudgetprocessen i Gröna Stugan park i Bredäng inom stadsutvecklingsverksamheten besvarar förvaltningen de ställda frågorna:

1. **Kommer medborgarna kunna fatta beslut som verkställs?** Ja, processen är utformad så att medborgarna lämnar synpunkter och tar beslut som kan verkställas. Det krävs att själva processen utformas på ett sätt som tydligt presenterar möjligheterna för beslutfattande och dess begränsningar. Tydlig kommunikation är grundläggande för en bra deltagandeprocess.
2. **Hur skulle den alternativa användningen av de medel som används för medborgarbudget istället ha kunnat användas i kärnverksamheterna?** Till medborgarbudgeten för upprustningen av Gröna Stugans park kom resurserna från de investeringsmedel som avsatts till upprustningen. Förvaltningen har för avsikt att genomföra även kommande medborgarbudgetprojekt med resurser från de projekt som de gynnar. Det innebär att om processerna inte genomförs, skulle resurserna användas till själva projektet. Det innebär också att de medel som används, eftersom det är investeringsmedel, inte kan användas till kärnverksamhet i form av drift/underhåll eller någon av förvaltningens övriga verksamheter.

3. **Finns det en risk att medborgarbudget innebär att folkvalda politiska företrädare i stadsdelsnämnden abdikerar från sitt ansvar?** Medborgarbudgetprocesserna innebär en möjlighet för invånarna att delta i exempelvis hur en park utformas eller vilka funktioner den kan innehålla, aspekter som i vanliga fall hanteras av tjänstemän. Politiken däremot beslutar om förvaltningens prioriteringar, exempelvis vilken park som ska utvecklas i första hand. Gällande förvaltningens stadsutvecklingsverksamhet presenteras föreslagna prioriteringar för utvecklingen av utemiljöer i verksamhetsplan samt tertialrapporter.

I ansökan om investeringsmedel till trafikkontoret och i miljö- och utvecklingsberedningen har de förtroendevalda möjlighet att få information och diskutera projekt samt få svar på frågor om prioritering mellan projekt och områden. Förvaltningen anser att förtroendevalda har både möjlighet och fortsatt skyldighet att yttra sig angående de olika projekt som planeras och genomförs och att det därför inte bör föreligga någon risk att medborgarbudgetprocesser i sig innebär att politiska företrädare inte tar sitt ansvar.

4. **Hur kommer förvaltningen säkerställa att det inte uppstår en situation där endast en liten minoritet av icke-representativa medborgare är inblandade i medborgarbudgeten, att lobbyism uppstår och den representativa demokratin undergrävs?** Förvaltningen hänvisar även här till kommissionens rapport "Medborgare med mandat" i vilken det framhålls att det är av stor vikt att komplettera öppna inbjudningar till dialog med riktade rekryteringar där målgruppsanalyser hjälper till att identifiera medborgare vars röster vanligtvis inte är representerade. Stort fokus behöver också läggas på rekrytering av deltagare, val av plats, utformning av lokal och samtalsmetod. Förvaltningen instämmer i att nämnda aspekter är en grundläggande utgångspunkt för deltagandeprocesser och ämnar säkerställa att god planering leder till att svag representation och lobbyism inte förekommer i de deltagandeprocesser som förvaltningen ansvarar för.

Andra former för delaktighet som exempelvis medborgarförslag anses vara av vikt för att komplettera medborgarbudgetprocesserna angående exempelvis förslag på utformning och tillägg av funktioner i utemiljöerna.

5. **Hur kommer kostnads- och nyttoförhållanden kopplat till medborgarbudget att tas i beaktning i tider av stram i budget?** Begränsningar i ekonomiska resurser kommer att avspeglas i de resurser som är möjliga att lägga på deltagandeprocesser kopplat till utvecklingen av utemiljöer.
6. **Hur kommer förvaltningen att arbeta för att inte skapa ett förtroendegap mellan stadsdelen och invånarna som får till orsak att medborgare blir politiskt desillusionerade?** Förvaltningen anser det vara av stor vikt att invånare känner sig väl bemötta, lyssnade på och inkluderade i beslut som rör dem, samtidigt som deras inspel har reell påverkan i förvaltningens arbete. Av den anledning arbetar förvaltningen med att utforma medborgarbudgetprocesser med tydliga förklaringar kring vad deltagarna kan eller inte kan påverka.

Tydlighet gällande möjligheterna att påverka och dess begränsningar, transparens genom hela processen och en god återkoppling inom rimlig tid anses som viktiga komponenter för alla former av deltagande.

Bilagor

1. Skrivelsen
2. Rapport Medborgarbudget Gröna Stugans Park, februari 2017
3. Underlagbilaga till rapport Gröna Stugans Program
4. Underlagbilaga till rapport Medborgarbudgetguiden